

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto; 40 kr. za pol leta. Naročniki „Slovenca“ ga dobivajo zastónj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu, naročnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. — Naznanilo stane 8 kr. za dvostopno petit-vrsto, če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat, in 15 kr., če se tiska trikrat. Večkratno tiskanje je še veliko ceneje.

Štev. 2.

V Ljubljani, 15. januarija 1891.

Letnik IV.

Kaj je novega po svetu?

Vladna izjava gledé notranjega češkega uradnega jezika. Izjavo, katero so avstrijski listi že dolgo napovedovali, je v imenu vlade dué 5. januarija prebral cesarski namestnik grof Thun. Izjava ta ni zadovoljila Mladočehov, a ti so že poprej naznanili, da tej izjavi ne pripisujejo nobene važnosti, a zadovoljila tudi ni Staročehov, ki so upali, da jim pripomore izmotati se iz zmedenih razmer. Vlada se suče pri tej izjavi bolj v splošnih frazah, da hoče varovati enotnost češke dežele ne toliko iz národnega kolikor iz državnega avstrijskega stališča, obeta, da hoče pred konečno določitvijo o uradnem jeziku vprašati še za mnenje deželni zbor ter da bode skušala ustreči vsem opravičenim zahtevam obeh narodov v deželi. Nič novega in posebnega: Volk sit in ovca cela! — **Deželni odbor poljski** je sklenil, da v imenu deželnega odbora pozdravita namestnik maršalov vitez pl. Kamiec in deželni odbornik dr. Werescyński škofa iz Vilne Hryniewiczkega. Znano je, da je bil Vilnski škof Hryniewicki od ruske vlade vsled njegovega odločno katoliškega mišljenja in delovanja odstavljen in prognan v Sibirijo, čez nekaj let pa je bil vsled pogajanj z rimsko stolico pomiloščen s tem pogojem, da ne sme bivati na ruski zemlji. Došel je torej te dni na Poljsko, prišel je tudi v Lvov, kjer ga je poljska dežela sočutno pozdravila po zastopnikih kot vrlega katoliškega spričevalca. — **Veliko - dunajsko slavlje**. Dué 6. t. m. obhajali so slovesno na Dunaju spojitve mesta Dunaja z njegovimi predkraji. Slovesnost je bila bolj uradna in prisiljena; svobodno ljudstvo se je ni

vdeležilo, kajti znan mu je pomen te spojitve in te slovesnosti. Liberalci sicer slavo pojó vladi in vzlasti odločnemu in za združenje zaslužnemu cesarskemu namestniku, glasno povzdigujejo židovsko-liberalno večino dunajskega mestnega in deželnega zbora, da se je njih naporom posrečilo združiti, kar je bilo do sedaj nenatorno ločeno. Ljudski prijatelji pa vidijo v tej spojitvi široko polje, kjer bodo židovski spekulanti zopet delali dobre kupčije na škodo delavnega ljudstva; s to združitvijo so si židovski liberalci za nekaj let zopet vtrdili svoje omajane pozicije za nadvlado v mestnem zboru dunajskem in združeni kristjani bodo imeli še posla dovoljboriti se za koristi trpečega ljudstva na Dunaju. — **Rim**. Pričeto pogajanje med Vatikanom in rusko vlado o njunih cerkvenih interesih je sicer zadelo zopet ob nekatere ugovore z ruske strani, vendar se je neki nadejati, da se bode to sporazumljenje s posredovanjem francoske vlade vendar-le izvršilo in sicer še pred prihodnjim konzistorijem, ki je odložen menda do meseca marcija. — **Kakor** poročajo listi, prosila sta Portugal in Belgija sv. očeta, naj on razsodi med njunimi afriškimi interesi. Portugal kakor tudi Belgija sta se zavezala, da bodeta papežev odlok zmatrala za odločilen. — **Italija**. Crispi je spet pokazal sovraštvo do sv. cerkve. Njegovo glasilo je nedavno besedičilo, da Vatikan zlorabi podeljeno mu carinsko svobodo ter prodaje različne umotvore v tujine. „Riforma“ méni, da bi bilo najbolje, da bi vlada sama prevzela upravo vatikanskih zbirek. Pač radi verujemo, da se cedé Crispiju sline po njih, a bržkone zamau.

Kaj je novega po Slovenskem?

Iz Cerkljan na Gorenjskem, 29. decembra 1890. Sv. Štefana dan je bil pri nas občni zbor Ciril-Metodove podružnice. Zanimanje za našo podružnico je precej živahno. Volitev se je jednoglasno vršila; prejšnji odborniki so bili zopet voljeni (predsednik g. Vavken, blagajnik g. Hočevar), mesto g. Kosa, učitelja v Velesovem, ki se je preselil na Homec, je bil tajnikom izvoljen g. Fr. Krek, kapelan v Cerkljah. Gospod predsednik je v kratkih jedrnatih besedah priidujočim razložil pomen te vseslovenske družbe in gospod blagajnik je znal vsem tako na sree govoriti, da je mnogo novih udov pristopilo. Izmed priprostitih ljudij je posestnik Šter s svojim preišljenim govorom jako dober vtis napravil; dokazoval je, da naj narodna zavest na verski podlagi prodira v vse stanove. Zborovanje je bilo v gostilni „pri Hribarju“, večerna veselica s tombolo pa pri gospodu Vavkenu.

Igrala se je trikrat tombola s primernimi dobitki, vdeležile so se je tudi gospodinje boljših kmetov. Svilen robec se je na šaljivi dražbi jako drago prodal, pa družba Ciril - Metodova bo zadovoljna s takim dobičkom. Misel, osnovati si žensko podružnico, se je za zdaj opustila, moško podružnico hočemo še bolj okrepiti. Bralnega društva pri nas še nimamo, zato je Ciril-Metodova podružnica središče in ognjišče, ob katerem se edino vsi zbiramo in ogrevamo za dobro stvar. V prijateljskem krogu je bilo sklenjeno, da se bo poleg vsakoletne udnine nabiral znesek 100 gld. v ta namen, da se cerkljanska

fara vpiše kot pokroviteljica Ciril-Metodove družbe. Upamo, da se bo kmalu pri nas uresničil predlog, stavljen v lanskem obnem zboru tega društva na Bledu. Ta večer smo vnovič med seboj pozdravljali tudi gospoda zdravnika Globočnika starejšega, ki nas je za nekaj časa zapustil, zdaj pa se zopet vrnil v „zelene“ Cerklje.

Iz Cirknice, 10. januarja 1891. V kratkem času se je „Domoljub“ skoraj po vseh krajih mile slovenske domovine vdomačil. Tudi pri nas je zelo priljubljen. To leto bode dohajalo 50 iztisov „Domoljuba“ v našo faro, Begunje vstevši. Lepo število, a bilo bi jih lahko še več!

Tukajšnji ljudje se bojé, da jim bode vzela dolenska železnica ves zaslužek, katerega imajo sedaj pri prevoznji lesa do Rakeka. Vendar posebno občutljive škode ne bode naredila dolenska železnica našim krajem, saj je sedaj zaslužek pri vožnji tako pičel, da ga voznik večidel, če ne vsega, porabi za mitnice, za-se in za živino. Koliko škoduje pa tudi kmetiji, ker so moški vedno na cesti! Ko bi se gospodarji lotili bolj sadjarstva in umnega kmetijstva, bi jim gotovo mnogo bolje šlo. Snega imamo vse polno, na mnogih krajih so tudi zameti. Na Krasu je 8. t. m. naglč v snegu obtičal. Drugi dan so pa menda vsi vlaki praznovali.

Iz Zagorja ob Savi, 29. decembra. Minolo nedeljo imeli smo pri nas novo sv. mašo, katero je daroval tukajšnji rojak č. g. o. Benigen Suoj iz reda sv. Frančiška. Nenavadna je bila ta slavnost, ker

Listek.

V valovih življenja.

(Zgodovinska povestica.)

Pred blizo sto leti je divjala silna prekucija na Francoskem. Uporniki so umorili kralja in kraljico, in na tisoče drugih ljudij, vzlasti plemenitih in duhovnikov. Med zadnjimi je bil ujet tudi duhovnik St. Lipharski, z imenom Landav; odvedli so ga v Nant v zapor. Ondi je bilo že mnogo jetnikov, katere so polagoma po noči vozili iz ječe na obrežje reke Loar, ter jih ondih natlačili v čolne, katerih tla so se skrivaj odpirala. Ko so prišli uporniki z ladijo sredi reke, spustili so tla in po dva in dva skupaj zvezana jetnika sta se izgubila v mrzlih valovih reke.

Nekaj dnij že čaka Landav na svojo osodo; kmalu pride vrsta tudi nanj. Ko jetničar odpre vrata, pokliče njegovo ime in ime nekega častiljivega starčka,

s katerim sta se tolažila v dnevih britke poskušnje. Predno so se jetniki ločili, objeli so se še poslednjikrat, ker so vedeli, da gredo v smrt. „Da se zopet vidimo srečnejši — nad zvezdami!“ Tako je slovelo jetnikov slovo. Pač po pravici: Saj zaradi Boga in zaradi svoje vere morajo pretrpeti smrt.

Bila je pozna noč; na ulicah ni smel nikdo spregovoriti, ker so se uporniki bali, da bi veliko število v smrt obsojenih ne vzbudilo sočutja pri prebivalcih; zato so v to porabili gluho noč. — Kmalu pridejo do reke, kjer jih čaka pripravljena ladija. Urno rablji stlačijo jetnike zvezane po dva in dva na ladijo večinoma v spodnje prostore. Vse je bilo tiho, le vzdih jetnikov je čulo zvezdnato nebo. Mirno plava nekaj časa ladija po reki; kar na enkrat zaženó uporniki na ladiji krik: „Državljanj, oprostite republiko (državo)njenih sovražnikov!“ In v istem trenutku odpre se dno ladije in po dva in dva zvezana jetnika izgineta v valovih reke. Landav in oni starček sta bila skupaj zvezana. Predno sta se dobro zavedla, že sta se borila v valovih s smrtjo.

preteklo je skoraj četrto stoletje, ko se je jednaka slovesnost pri nas vršila. Neugoden je sicer zimski čas za take slavnosti, a vkljub temu zvršilo se je vse, kar je slovesnost povikšalo. Ljudstva je bilo nenavadno mnogo. Od vseh bližnjih in daljnih krajev privreli so skupaj, tako da je bila naša sicer prostorna cerkev za ta dan pretesna. Ta navdušenost ljudstva pač najbolj spričuje, kako trdnega verskega prepričanja je še vedno slovensko ljudstvo. Slovesnosti so se vdeležili skoraj vsi sosednji gg. duhovniki, med njimi tudi preč. g. kanonik Urbas iz Ljubljane. Ob 1/2 10. uri gđ. Müllerjeva v lepem nagovoru pozdravi v imenu družic g. novomašnika in mu izroči prekrasen šopek. Po slavnostnem govoru, katerega je govoril preč. g. gvardijan Konst. Luser iz Kamnika, bila je slovesna sv. maša, med katero je prav ubrano in izborna pel mešani zbor pod vodstvom g. nadučitelja P. Grossa. Novomašniku želimo vse najboljše!

Z Blok, 31. decembra. Moj skromen dopisek v št. 289. „Slovenca“, kakor pravi gospod dopisnik iz ribniškega okraja v št. 294 „Slov. Naroda“, dal je povod daljšemu dopisu v pojasnenje krivih mislij, katere tukaj gojimo. Ker so mi omenjene številke „Slov. Naroda“ še le zdaj v roke došle, hočem tudi jaz stvarno, a kratko odgovoriti: Kar se tiče dolenske železnice, verjemite nam, gospod dopisnik, da isto iz srca Vam in sploh vsem sosedom privoščimo, a nikakor se pa ne strinjamo z načinom, na čegar ramah vse podjetje sloni. Radi priznamo, kar navajate v onem dopisu gledé dobrih občil, a drugo vprašanje je zopet stvar, o kateri se vsa opozicija

suče, namreč denar in zopet denar, s čemur se vsa primerna občila dosežejo. A žaba se ne more z volom meriti, sicer počí. Tako se lahko godi z nami. Vedno se poudarja blagor naroda, blagor dežele, pri tem pa gre kraj za krajem na slabše in priklade rastejo od leta do leta. Protest pa, ki se tiče garancije za dolensko železnico, upam, je že na primerno mesto oddan; ugovora pa niso le notranjske občine, ampak tudi gorenjske in dolenske podpisale. Če tudi ostane brezvspešen, vendar hočemo s tem kazati, da si blagor dežele, oziroma naroda, ne tolmačimo z vedno rastočim bremenom in da bomo v bodoče še ostreje pazili na naše gospode poslance.

Gledé loškopotoške ceste pa sem se od zadnjega dopisa še bolj prepričal, kaj ljudstvo govori, ker niti Potočanje sami razven jednega iste ceste ne želé, češ, da je nepotrebna in bo velike stroške zahtevala, Les za prodaj iz Šneperga ima bližnjo pot na Pivko in v Trst, oni iz Čubranskega pa v Reko, ne na Bloke in ne v Ribnico. Na tem stališču ostanemo tukaj, tedaj brez zamere.

Štajersko. (Drobtinice.) Ob novem letu je v škofovini Mariborske po 189 farah in 30 faricah bivalo 351 službojočih duhovnikov. Manjka 60 kapelanov. V minolem letu je umrlo: 8 župnikov, 2 doslužena župnika, 2 kapelana, dva redovnika. Letos bo v službo vstopilo 16 novomašnikov. Zlato sveto mašo bode, če je Božja volja, letos popeval jedini č. g. Ivan Strah, župnik pri sv. Roprtu v Slovenskih Goricah; biserno sv. mašo ali šestdesetletnico svojega duhovništva bodeta pa služila čč. gospoda: Valentin Fras, dosluženi župnik Ruški,

Bil je tužen prizor! Glasni klici so se čuli iz valov, klici na pomoč tonečim; tu in tam so se prikazovale glave in roke na površje, a so zopet izginjale, ladija pa je plavala dalje in rablji na njej so bili mirni, kakor bi se ne bilo nič zgodilo. S kruto roko so brezsrčneži suvali od ladije vtopljenca, ki so se z rokami hoteli okleniti ladije. V tem vrvenju se je v srečo razvezala vrstica, ki je vezala Landava in tovariša-starčka. Duhoven Landav je bil močne narave in je znal dobro plavati.

„Le trdno se držite vrvi“, tolažil je starčka, „upam, da pod varstvom božjim priplavam srečno do brega.“ A to je bilo težavno, zakaj rablji so za svoj zločin porabili reko ondi, kjer je bila najširja.

„Jaz vas le zadržujem,“ pravi starček duhovniku, „oprostite in rešite se sami, ako mogoče!“

Pri teh besedah je starček snel vrv sè sebe. Duhovnik to zagleda ter mu zakliče: „Ne, jaz vas ne zapustim: ali se rešiva oba, ali vtoneva oba! Krepko se z rokama mene oklenite, ne izgubite poguma, saj

bodeva kmalu pri bregu.“ — Žal, da so plavalcu prehitro jele pešati moči: starček je to zapazil in predno mu je mogel duhovnik zabraniti, ločil se je od njega in v trenutku zginil v valovih. „Z Bogom!“ Ta glas je čul še Landav in bilo je zopet vse tiho, valovi so imeli novo žrtev.

Tedaj pa je jel tudi duhovnik obupavati. „Kaj hočem, ako tudi priplavam do brega; povsod imajo uporneži nastavljene svoje ovađuhe, ki bi me prijeli in zopet tirali v ječo. Polno takih mislij mu je rojilo po glavi, ko se je boril med valovi s smrtjo z zadnjimi svojimi silami. V tem pa začuje glas, kakor da bi vesla udarjala ob vodo; kak čoln mora biti blizu. Kmalu je čoln v njegovi bližini. Ali je prijatelj ali sovražnik, misli si Landav; vendar naj bo kdorkoli, poskusiti hoče, da reši svoje življenje. Ko se mu čoln približa, stegne svojo roko ter se oprime ladijinega roba.

„Imejte usmiljenje z vtopljencom; truden sem in zdaj zdaj me potegnejo valovi za seboj, ako me ne rešite!“

sedaj pri sv. Barbari blizu Maribora, potem doslužene Franc Fras pri sv. Trojici. Za zdaj je bisernomašnik samo č. g. Globočnik, župnik pod Taborom v Savinski dolini. Za imenovancem sledi v imeniku 13 zlatomašnikov. Skupno število svetnih in redovnih duhovnikov po raznih službah je 458. Koncem julija je v škofovini živel 486.276 katolikov. — Žalostne praznike božične imeli so nekateri rudarji v Fohnsdorfu pri Judenburgu na Gorenjem Štajarju. Dali so se namreč od nemirnežev zapeljati ter so dne 16. decembra ustavili delo in zahtevali vzboljšanje plačila tako, da bi za dan imeli zaslužka najmanj 2 gld., potem, da naj zopet v službo stopi okoli 50 delavcev, ki so pred štirinajstimi dnevi bili odpuščeni, vrh tega še to, da bi se delo naj nikomur ne dajalo v akórd. Siromaki so dosegli toliko, da je znova nekoliko rudarjev prišlo ob kruh; lastnik premogovih jam tudi grozi, da bo rudokopstvo opustil. — Hlapec Franc Lešnik iz Dupljeka ob Dravi je svojega tovariša nevarno udaril z lopato. Da to ni bilo prav, bode v hudej ječi

premišljeval skoz tri mesece, za privržek so mu prisodili še za vsaki mesec po enkrat post in trdo ležišče. — Po hribih okoli Sv. Jošta je neki nepridiprav pobiral podporo za prenovljeno cerkev-podružnico „Sv. Nikolaja“ pri Dobrni. Z lažjo je dobre ljudi slepil, da dobrotniki niso videli pred seboj stati lažnjivca. — Národno zavedni kmetje v Škofjivsi so ustanovili podružnico šolskopodporne „Družbe sv. Cirila in Metodija“. — Anton Vodišek v Lahomšku pri Laškem je podiral bukev, drevo se je rvalilo na moža in ga usmrtilo. — Mladenč Andrej Zorko pri Jurjkleštru je zmrznil. — Železnico iz Celja v Velenje bodo „odprli“ sredi meseca novembra letos. Tako zahteva pogodba. Cesto bodeta delala gg. Lapp in Klemensievič, in sicer na stroške, ki jih ima v prid železnicam na razpolaganje deželna blagajnica štajarska. Občinsko zastopništvo v Celji je za rečeno progo dovolilo tri tisoč goldinarjev podpore iz mestne blagajnice. Pozneje enkrat bo se cesta nategnila še do Spodnjega Dravobrega na Koroškem.

Cerkev in šola.

Rim, 2. jan. (Jaslice. Sv. trije kralji.) Nedolžno božično veselje — jaslice, so tudi tu v navadi. Po ulicah jih na stotine prodajajo. V cerkvi s. Maria in ara coeli pa so napravljene velike in krasno razsvetljene, na ta način, kakor pri nas božji grob o veliki noči.

Ko sem včeraj obiskal to cerkev proti večeru, našel sem jo skoro polno pobožnega ljudstva. Ravno

nasproti jaslicam, na drugi strani cerkve pa je napravljena nizka leca, na kateri po tukajšnji begi otroci ljubeznive otroške pridige delajo v čast detetu Jezusu. Imel sem priliko nekaj tacih slišati. In čuditi sem se moral, kako goreče in nedolžno deca pripovedujejo to, kar so se doma naučili. Zgodí se tudi časih, da kak otrok pride na leco ter začne pripovedovati svojo pesen, kar naenkrat pa, ugle-

„Gobro se primite ladije“, pravi veslar s tihim glasom, „dva človeka vozim, pa jih ne poznam, kdo da sta. Ali niste vi duhovnik?“

„Da, sem; prosim vas potegnite me v čoln, sicer je po meni; moje moči so pri kraju.“

„Precej, precej“, pravi čolnar, „samo pogledati moram na drugi konec, ali ona dva spita!“ Kmalu pride nazaj. „Le notri v čoln“, pravi, „bomo videli, kaj se bo dalo storiti.“ — Veslar pogrne debelo volneno odejo ter pokrije ž njo duhovnika, ki je seveda trepetal v zimskem mrazu ves premočen.

„Tukaj počivajte, a ne smete se ganiti, da vas tujca ne zapazita. Kakor hitro izkrcam ta dva na določenem kraju, vas že privedem na suho.“

Landav ni smel družega, kakor da je hvaležnega srca stisnil roko svojemu rešitelju.

Nekaj ur pozneje sta bila Landav in čolnar sama na ladiji.

„Gospod, sedaj smete vstati, sama sva in v varnosti. — Kaj ne da ste morali veliko pretrpeti? Tukaj imate par požirkov krepilne pijače, da se ne-

koliko ogrejete. Obleke seveda nimam, a zavijte se dobro v to odejo, ko stopite na suho. Vem, da me žena ne bo grajala, ako pridem brez odeje domov ter ji povem, koga da sem ogrnil ž njo. Dobro ženo imam doma, ki mi večkrat pravi:

„Pojdi, dragi mož, pojdi s čolnom in poglej, morda zopet najdeš kake nesrečne jetnike ter jih rešiš. In kader izvemo, da jih bodo pripeljali, vselej sem na vodi, in hvala Bogu, vi niste prvi, katerega sem rešil iz valov.“

„Blagoslov božji naj rosi na vas iz nebes za vašo iskreno ljubezen. Upam, da bo uslišal Bog mojo prošnjo ter spremljal vaše življenje s svojo milostjo!“

„Žal mi je,“ pravi čolnar, „da vas ne smem pri svojej koči postaviti na suho. Zakaj okrog moje hiše vedno begajo ovaduhi in gorjé mi, ako me zasačijo; nobenega, niti sebe bi več ne rešil iz valov. Tam bolj doli na samoti vas bom izkrcal. Ne bo vam treba daleč hoditi in prišli bodete do majhne kočice. Tam potrkajte na vrata. Dasi je kočica borna,

davši, kako so vseh okoli stoječih oči ná-nj obrnene, se ustraši, solze ga polijejo in glasno ihtéč zapusti prostor. Nekatere bolj pogumne pa sem slišal takó živo in primerno pripovedovati, da smo bili vsi navzoči ginjeni. Mislim sem si, kakor beremo v psalmih: Iz ust otrok si si pridobil slavo!

Ker smo ravno ob času, ki je ves poln voščil, želim tudi jaz vsem starim in novim bralcem „Domoljuba“: srečno in zdravo novo leto!

Rim, 10. januarija. Svetih Treh Kraljev dan je v Rimu velik praznik, bodi-si v cerkvi, bodi-si zunaj nje. Prej tisti dan se blagoslavlja voda po raznih obredih. Grki jo slovesno blagoslové v cerkvi sv. Atanazija. Posebne slovesnosti pa se godé v osmini tega praznika v cerkvi „sv. Andreja“ v dolini. Berejo se namreč sv. maše v raznih obredih: latinskem, grškem, armenskem itd. Pa tudi pridiguje se te dni v raznih jezikih. Vsako popoldné ob štirih govori po jedno uro dolg govor v laškem jeziku nadškof Satoli, izredno učeni profesor v zavodu „de propaganda fide“ (za razširjanje vere). Zjutraj pa smo že čuli govore v francoskem, nemškem, španjlskem, — jutri pride na vrsto govor v poljskem jeziku. Tu se pač kaže, da je katoliška cerkev za vse narode ustanovljena, da imajo v senci tega kočatega drevesa vsi ljudje dovolj prostora.

Ali živahni Italijani tudi na trgu te dni ka-

žejo nenavadno veselost. Jeden največjih trgov v Rimu se imenuje „piazza Navona“. Tu so zadnje dni razpostavili kramarji raznovrstne stvari na prodaj. Kupovalo in prodajalo se je po pravi laški šegi z veliko vnezo. Ali večer pred sv. Tremi Kralji pa ni bilo miru. Zdaj si zaslišal piskáče bobnarje in ne véem kake kričáče še, ki so gredé piskali in žvižgali na piščálke, ki so jih kupili na trgu, tako, da se je daleč na okrog razlegalo. Čudno se mi je to zdelo, zato prašam, odkod ta vrišč in brum pozno v noč. Pa odgovorilo se mi je: to je starodavna navada v Rimu, to je: Beffana. Ob tem času tudi svoji svojim kaj malega kupijo na trgu, menda tako kakor pri nas, če gredó oče na trg in svojim „štruco“ domov prinesejo.

Naj sklenem z vremenom. Od vseh strani dohajajo poročila, da je v planinskih deželah letos izredno hud mraz. Pri nas tega ne smemo trditi. Da si ni gorko, vendar brez peči izhajamo. Pač pa tožijo, da je letos prav mokrotna zima. In res imamo že nekaj dni vse polno dežja. Ko bi Vi vedeli, v kakih plohah prihaja! Vse ulice so ga polne. Ni čuda, da je zadnje dni reka Tibera izredno narasla. Sinoči pa je krog sedme ure začelo bliskati se in treskati, kakor pri vas o sv. Jakobu. Jedenkrat menda je celó nekam treščilo. Danes je zopet solnce posijalo. Zdravi!

A. K arlin.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Kako odstraniti repni okus pri mleku?

Mleko, katero dobivamo od krav, ki jedó mnogo

repe, ima, kakor znano, okus po repi. Ker je pa tako mleko neprijetno, svetuje umen gospodar iz

vendar pod njeno streho prebivajo dobri ljudje. Možu ali ženi, kdorkoli vam bo odprl, dajte ta-le kos papirja; kaj da pomeni, bodo že vedeli kočarji. Danes zjutraj imam naročeno vožnjo, torej moram domov. Nič se ne bojte, če bote tudi sami.“

„Kaj se hočem bati,“ odgovori Landav; „saj mi je Bog očitno v pomoč, ker me je po vas čudovito rešil iz vodnih valov.“

Ladija priplava v tem h kraju in oba stopita na suho. Čolnar pokaže duhovnu stezo, po kateri bo kmalu prišel do hišice. Landav iskreno zahvali svojega rešenika in ločita se — plemenita moža.

Landav pride kmalu do koče ter potrka rahlo na vrata. Starček pride, odpre vrata, a ko zagleda čudnega v odejo oblečenega človeka, vstraši se ga in se umakne.

„Kdo ste?“ vpraša stari mož.

„Nesrečnež,“ odgovori duhovnik, „ki so ga ravnokar izvlekli iz vode. Blagi mož, ki me je rešil, naročil mi je, naj vam izročim ta-le list.“

„Pozdravljeni! Pozdravljeni!“ začne starček;

„vstopite urno v našo hišo, Bog vas sprejmi. Revn smo, a postregli vam bomo, kakor bomo mogli.“ — „Vidite,“ nadaljuje hišni gospodar, „z vašim rešiteljem imava skrita znamenja, kader rešimo kakega jetnika, daja mu list iz svojih molitvenih bukev; na tem listu ga spoznajo naši prijatelji. Pred vsem se nekoliko s hrano poživite, potem pojdete h počitku, katerega ste po tolikih trudih gotovo zelo potrebni.“

Solzán je ta večer opravil Landav svojo večerno molitev; dogodki dneva so mu bili živo pred očmi in spoznati je moral čudovito roko Gospodovo, ki ga je rešila smrti. Žal, da je bil on jedin tako srečen. Njegov stari tovariš, katerega bi bil tako rad rešil in ki je gotovo že sedaj plačilo prejel za svoje mučeništvo, ta mu ne gre iz spomina.

Drugi dan je prišla vsa družina ribičeva v kočo, da vidi rešenega duhovna.

„Hvala Bogu,“ prične gospodinja, „da ste rešeni! Že toliko časa moramo živeti brez duhovnika in brez službe božje in za božične praznike vas je

REFERENCES

[illegible]

jega javnega delovanja v prid in korist Slovencev ob Adriji. Dne 31. decembra 1865 namreč je bil prvič izvoljen v mestni zastop tržaški. Slavljeneec, ki zasluži jedno prvih mest sploh med slovenskimi politiki, bil je rojen dne 28. maja 1835 na Proseku blizu Trstu. S pridnostjo in naravno bistrostjo svojega duha, z navdušenjem za narodno stvar in materijalne koristi svojih rojakov priboril si je častno mesto v političnem življenju. Pridružimo se i mi mnogim čestilcem blagega, požrtovalnega in vedno za blagor naroda vnetega gospoda Nabergoja ter kličemo: Še mnogo let v zdravju in v sreči novo imenovanemu vitezu Franc Jožefovega reda!

(Umazan list.) „Slov. Narod“ je grdo napadel in s trejati in trejalkami pital tiste blage in radodarne Ljubljance, ki so svoj milodar dali zamorskemu misijonarju za odkupovanje nesrečnih sužnjev. Mi ne želimo, a dobro bi bilo, da bi „Narodovi“ modrijani vsaj eden dan poskusili zamorsko sužnost, potem bi drugače sodili. Grdo je, če potrebnemu ne podeli milodara, kdorkoli more, še grje pa je, ako tak sebičnej še druge rojake zaničuje, zato ker so usmiljenega srca in radodarnih rok. In tak je „Narodov“ modrijan. — Žalostno, a resnično!

(Ne v Ameriko!) Tako piše posestnik iz mošenjske občine, kateri se je pretečeno jesen odpeljal v Brazilijo. Bral sem sam, poroča nam dopisnik, njegovo pismo, katero je pisal svoji ženi. Žalostno je stanje izseljencev. Zaslužka ima dober delavec na dan po 1 gld. 50 kr. brez hrane, s hrano pa 1 gld., v živež jim služi fižol, kava in riž. Delati morajo od ranega jutra do poznega večera tako hudo, da so po vsem životu celi dan premočeni. On sam

svari vse, naj nikdo ne sili za njim, ker se bo tudi on — kakor hitro bo mogoče — vrnil v svojo domovino. Ne bom opisoval, kako se mu je med potmi na morji godilo, kako so stradali, kako so jih brazilijanski gospodje v svoje službe jemali, le to naj omenim — v svarilo vsacemu, kateri želi po Ameriki — kako posestnik sklepa svoje pismo, da ni nikjer boljše nego v ljubi domovini in da bi bil že na morju raje videl, naj bi barka proti Evropi, ne pa proti Ameriki plula.

(C. kr. kmetijska družba kranjska) je štela leta 1884 le 450 udov, koncem leta 1890 ima že nad 1500 članov, torej se sme šteti med najmnogobrojnejše kmetijske družbe v Avstriji, a kar se tiče denarnega prometa, je pa gotovo prva, ker znaša letos blizu 130.000 gld. Upajmo, da se bode ta za gospodarski napredek našega naroda toliko važna družba tudi v novem letu tako ugodno razvijala.

(Mestna hranilnica ljubljanska.) Meseca decembra preteklega leta vložilo je 369 strank v mestno hranilnico ljubljansko 123.779 gld. 96 kr., vzdignilo pa 168 strank 92.902 gld. 5 kr.

(Statistični podatki o šoli.) Iz najnovejših poročil statističnega osrednjega odbora posnamemo, da je bilo v preteklem letu v Avstriji brez Ogrske 3.335.674 šoli pristojnih otrok. Od teh šole ni obiskovalo 21.895 vsled duševnih in telesnih napak, in 365.598 vsled vnemarnosti. Ljudskih šol je bilo 16.688, 415 meščanskih šol poleg 976 zasebnih, torej skupno 18.079 šol. Učiteljev je bilo 44.838 in 13.913 učiteljic. — Kakor te številke govoré, jasno je, da je znoja najboljših mož vreden neprestani boj za versko ljudsko šolo; tu se gre za vzgojo milijonov

priprave, da slovesno sprejmo svojega pastirja - mučenika. Prihod je bil napovedan dne 19. marca.

Bilo je lepo pomladanje jutro. Duhovnik Landav je že blizu svoje župnije; vedno glasneje mu vtriplje srce, skoro mu hoče počiti samega veselja, da po tolikemu prestanku še enkrat pozdravi svoje zveste, katerih ni upal nikoli več videti na svetu.

In prišli so si nasproti — pastir in ovčice. Toda dasi so se poprej pripravljali duhovnik in verniki, kako se bode pozdravili, kako odzdravili, vendar sedaj, ko se snidejo, ko se vidijo, ne gredó jim besede iz ust, solze pričujočih pričajo, kaj bi si radi povedali, ko bi jim srca ne bila prepolna veselja.

„Dovolj sem srečen, da le umrjem v sredi med vami!“ pravi naposled duhovnih, blagoslovljajoč svoje farane. — Sprevod se bliža vaški cerkvi — tukaj so oni stari in bolehní ljudje zbrani, ki niso mogli tako daleč naproti: tudi ti so hoteli pozdraviti svojega vodnika, tudi ti so hoteli biti priče skupne zahvale v domači cerkvi.

In ko vstopijo v svetišče Gospodovo, tedaj zapójo cerkveni peveci pesem: Blagoslovljen, ki pride v imenu Gospodovem! Oltar je okrašen z najlepšimi pomladimi cveticami, lučice prižganih sveč razsvetlujejo svetišče in sedaj stopi duhovnik pred oltar, kjer je tolikrat stal in daroval, kakor srednik med Bogom in ljudstvom, ki pa je sedaj toliko časa samoval brez duhovnika.

Tedaj pa z vzvišenim glasom zapoje duhovnik pesem: Te Deum! Tebe Boga hvalimo! — Pevcev zbor mu krepko odgovarja, a ko duhovnik pri besedah: Torej Tebe prosimo, da prideš na pomoč svojim služabnikom! poklekne, sklone se in se zgrudi polagoma ob oltarjevih stopnjicah. . .

Prepolno je bilo srce njegov hvaležnosti in veselja, da bi ga moglo nositi — umrl je duhovnik ob vznožju oltarja v sredi med svojimi. Pesem: Te Deum, katero je pričel že na zemlji, nadaljuje sedaj nad zvezdami — otet iz valov življenja v zavetišče večnega pokoja.

svoje skušnje tako-le ravnati: Odreži zgornjo stran repe, ki je rastle zunaj zemlje ter jo pokladaj kravam, ki ne molzejo. Molzlim kravam pa daj tisti del repe, ki je rastle v zemlji. Poskusiti ni težko.

Proč s pernicami! Nič ni škodljivejšega, pravi učen zdravnik — in to naj si zapomnijo slovenske matere in zlasti še neveste, ki si omišljujejo potrebno balo — kot to, če se novorojeno dete zakopje v cel kup pernatih blazin. Neizogibni nasledki so: vedno potenje, vedno prehlajenje, zobobol in glavobol, nahod in bramorji (škrofelní). — Drug učen mož piše: Kdor hoče biti zdrav, naj do šestdesetega leta nikdar ne leži na pernici. Pernice zapró telo popolno proti zunanjemu zraku. Iz take postelje ne more niti ne preobilna toplota, ne soparica, ampak vse se pari pod odejo. Odtod pa prihajajo drugi slabi nasledki. Prvič se telo preveč pregreje, vsled česar se pomehkuži, postane sila občutljivo, ga rajše zebe in se ob vsaki sapici veliko lažje prehladi. Drugič se pa delovanje kože ovira ter prepreči, da telo skoz kožo ne more izhlapivati tistih snovij, ki so zdravju škodljive. Kakor pa vsak ud opeša,

ako se ne rabi, tako tudi koža ne izpolnjuje svojega namena, ako jo vsak dan kakih 8 ur v njenem delovanju oviramo, ampak ohlapi in postane nedelavna. Naj se pri tem še tako poskuša kožo umetno gojiti in za njo skrbeti, če se pa ob enem leži na pernicah, ne pomaga nič; koža ne bo ostala zdrava in za svoje delovanje sposobna. — Je pa še nekaj drugega, kar pri pernicah škodljivo vpliva na zdravje. Perje ima namreč v sebi maščobo in dele mozga, ki začno trehneti, ko postanejo vlažni in topli. To pa se zgodi, kadar se v taki postelji spi. Vse to napravlja v zvezi z vsem, kar iz človeka izhlapi, neprijeten duh. Ta sprijeni, zaduhli zrak, to soparo sope v se tisti, ki spi v taki postelji. Take postelje so potem najpripravnejše gnezdo vsakovrstnih mrčesov, katerih sicer s prostim očesom ne opazimo, ki so pa vendar vzrok marsikateri bolezni. Ako se pernice pridno zračijo in snažijo, se dadó ti slabi nasledki nekoliko zmanjšati, ne pa popolno odstraniti, če se perje od časa do časa dobro ne izpere. — Gledé na to po pravici pravimo: proč s pernicami!

Razne novice.

(„Domoljub“ svojim naročnikom) Z novim letom se je oglasilo „Domoljubu“ toliko novih naročnikov, da nam je posla prva letošnja številka, dasi smo jo tiskali v 4500 izvodih. Naj nam torej novi naročniki, ki so se pozno oglasili, ne zamerijo, da jim ne moremo več postreči s 1. številko. Skušali bomo to namestiti med letom. Druge številke pa

smo toliko natisnili, da bomo lahko in z veseljem sprejeli še veliko novih naročnikov, ako se za list oglašé. — V Ameriko pošiljan „Domoljub“ velja 1 gold. 30 kr.

(Gospod Ivan Nabergoj), odlični slovenski rodoljub in voditelj tržaških Slovencev je dne 31. decembra leta 1890 praznoval petindvajsetletnico svo-

kakor nalašč sam Bog k nam pripeljal. Kaj ne da nam bodete v božičnih praznikih maševali, ako se toliko odpočijete od prestanega trpljenja? — Vse za mašo potrebno so ljudje poskrili iz svoje cerkve, še predno so jo uporneži zaprli in odvedli duhovna v ječo. Torej so imeli vse pripravljeno za službovanje.

V majhni koči, podobni betlehenskemu hlevu, opravljal je Landav polnočnico, obdan od svojih gostoljubnih rešiteljev. — Bog ne daj, da bi se bili verniki v tistih letih v kaki cerkvi zbrali k očitni službi božji; to je bilo prepovedano s smrtno kaznijo. Kako tudi ne? Saj so brezbožneži v svoji drznosti odstavili celó Boga in neko vlačugo postavili kot boginjo na oltar. V takih razmerah seveda so morale biti cerkve oropane in zaprte.

Še nekaj tednov je ostal duhovnik pri svojih novih znancih. Bil je vesel; jedino kar mu je grenilo njegovo življenje, bila je misel na njegove farane, ki so sedaj kakor čreda brez pastirja in ki go-

tovo že molijo za svojega — mrtvega župnika. Ne popisna je bila zato njegova radost, ko se razznani hitro kakor blisk po vsem Francoskem, da je konec grozoviti vladí brezbožnežev in da se smejo vsi pregnanci, tudi duhovni, vrniti v svojo domovino. Ta vesela novica je došla tudi v St. Lyphar, kjer je nekdanj pastiroval duhovnik Landav, sedaj že toliko časa ločen od svojih dragih. Tukaj pa je ta novica napravila več žalosti, nego veselja, zakaj duhovnega pastirja so zgrabili, zaprli v ječo in najbrže, da se mu je, tako zgodilo, kakor drugim. In nekoliko pozabljen britka izguba se je poživila v St. Lypharu z novimi žalnimi spomini.

Župnik Landav pa je hrepenel po svojih in za pot pripravil že vse potrebno. Pred vsem urno sporoči svojim faranom, da je še živ in da se kmalu povrne v njih sredo, ako mu Bog ohrani ljubo zdravje.

Posebno veselje je prevladalo po vasi, ko se je raznesla ta radostna novica. Precej so jeli delati

jega javnega delovanja v prid in korist Slovencev ob Adriji. Dne 31. decembra 1865 namreč je bil prvič izvoljen v mestni zastop tržaški. Slavljenec, ki zasluži jedno prvih mest sploh med slovenskimi politikami, bil je rojen dne 28. maja 1835 na Proseku blizu Trstu. S pridnostjo in naravno bistrostjo svojega duha, z navdušenjem za narodno stvar in materialne koristi svojih rojakov priboril si je častno mesto v političkem življenju. Pridružimo se i mi mnogim čestilcem blagega, požrtovalnega in vedno za blagor naroda vnetega gospoda Nabergoja ter kličemo: Še mnogo let v zdravju in v sreči novo imenovanemu vitezu Franc Jožefovega reda!

(Umazan list.) „Slov. Narod“ je grdo napadel in s trejaji in trejalkami pital tiste blage in radodarne Ljubljance, ki so svoj milodar dali zamorskemu misijonarju za odkupovanje nesrečnih sužnjev. Mi ne želimo, a dobro bi bilo, da bi „Narodovi“ modrijani vsaj eden dan poskusili zamorsko sužnost, potem bi drugače sodili. Grdo je, če potrebnemu ne podeli milodara, kdorkoli more, še grje pa je, ako tak sebičnež še druge rojake zaničuje, zato ker so usmiljenega srca in radodarnih rok. In tak je „Narodov“ modrijan. — Žalostno, a resnično!

(Ne v Ameriko!) Tako piše posestnik iz mošenjske občine, kateri se je pretečeno jesen odpeljal v Brazilijo. Bral sem sam, poroča nam dopisnik, njegovo pismo, katero je pisal svoji ženi. Žalostno je stanje izseljencev. Zaslužka ima dober delavec na dan po 1 gld. 50 kr. brez hrane, s hrano pa 1 gld., v živež jim služi fižol, kava in riž. Delati morajo od ranega jutra do poznega večera tako hudo, da so po vsem životu celi dan premočeni. On sam

svari vse, naj nikdo ne sili za njim, ker se bo tudi on — kakor hitro bo mogoče — vrnil v svojo domovino. Ne bom opisoval, kako se mu je med potem na morji godilo, kako so stradali, kako so jih braziljanski gospodje v svoje službe jemali, le to naj omenim — v svarilo vsaceму, kateri želi po Ameriki — kako posestnik sklepa svoje pismo, da ni nikjer boljše nego v ljubi domovini in da bi bil že na morju raje videl, naj bi barka proti Evropi, ne pa proti Ameriki plula.

(C. kr. kmetijska družba kranjska) je štela leta 1884 le 450 udov, koncem leta 1890 ima že nad 1500 članov, torej se sme šteti med najmnogobrojnejše kmetijske družbe v Avstriji, a kar se tiče denarnega prometa, je pa gotovo prva, ker znaša letos blizo 130.000 gld. Upajmo, da se bode ta za gospodarski napredek našega naroda toliko važna družba tudi v novem letu tako ugodno razvijala.

(Mestna hranilnica ljubljanska.) Meseca decembra preteklega leta vložilo je 369 strank v mestno hranilnico ljubljansko 123.779 gld. 96 kr., vzdignilo pa 168 strank 92.902 gld. 5 kr.

(Statistični podatki o šoli.) Iz najnovejših poročil statističnega osrednjega odbora posnamemo, da je bilo v preteklem letu v Avstriji brez Ogrske 3.335.674 šoli pristojnih otrok. Od teh šole ni obiskovalo 21.895 vsled duševnih in telesnih napak, in 365.598 vsled vmemarnosti. Ljudskih šol je bilo 16.688, 415 meščanskih šol poleg 976 zasebnih, torej skupno 18.079 šol. Učiteljev je bilo 44.838 in 13.913 učiteljic. — Kakor te številke govoré, jasno je, da je znoja najboljših mož vreden neprestani boj za versko ljudsko šolo; tu se gre za vzgojo milijonov

priprave, da slovesno sprejmo svojega pastirja - mučenika. Prihod je bil napovedan dne 19. marca.

Bilo je lepo pomladanje jutro. Duhovnik Landav je že blizo svoje župnije; vedno glasneje mu vtriplje srce, skoro mu hoče počiti samega veselja, da po tolikemu prestanku še enkrat pozdravi svoje zveste, katerih ni upal nikoli več videti na svetu.

In prišli so si nasproti — pastir in ovčice. Toda dasi so se poprej pripravljali duhovnik in verniki, kako se bodo pozdravili, kako odzdravili, vendar sedaj, ko se snidejo, ko se vidijo, ne gredó jim besede iz ust, solze pričujočih pričajo, kaj bi si radi povedali, ko bi jim srca ne bila prepolna veselja.

„Dovolj sem srečen, da le umrjem v sredi med vami!“ pravi naposled duhovnik, blagoslovljajoč svoje farane. — Sprevod se bliža vaški cerkvi — tukaj so oni stari in bolehní ljudje zbrani, ki niso mogli tako daleč naproti: tudi ti so hoteli pozdraviti svojega vodnika, tudi ti so hoteli biti priče skupne zahvale v domači cerkvi.

In ko vstopijo v svetišče Gospodovo, tedaj zapóje cerkveni pevec pesem: Blagoslovljen, ki pride v imenu Gospodovem! Oltar je okrašen z najlepšimi pomladimi cveticami, lučice prižganih sveč razsvetlujejo svetišče in sedaj stopi duhovnik pred oltar, kjer je tolikrat stal in daroval, kakor srednik med Bogom in ljudstvom, ki pa je sedaj toliko časa samoval brez duhovnika.

Tedaj pa z vzvišenim glasom zapoje duhovnik pesem: Te Deum! Tebe Boga hvalimo! — Pevcev zbor mu krepko odgovarja, a ko duhovnik pri besedah: Torej Tebe prosimo, da prideš na pomoč svojim služabnikom! poklekne, sklone se in se zgrudi polagoma ob oltarjevih stopnjicah. . .

Prepolno je bilo srce njegov hvaležnosti in veselja, da bi ga moglo nositi — umrl je duhovnik ob vznóžju oltarja v sredi med svojimi. Pesem: Te Deum, katero je pričel že na zemlji, nadaljuje sedaj nad zvezdami — otet iz valov življenja v zavetišče večnega pokoja.

avstrijskih otrok, ki bodo v malo letih kot polnoletni državljani odločevali o osodi Avstrije.

(V tukajšnji bolnišnici) je primarij dr. Dornig začel delati poskuse s Kochovim zdravilom. Cepil je več žensk, ki so na kožni tuberkulozi (lupus) obbolele in pri vseh so se pokazali nasledki, kakor so opisani. Bode-li se doseglo popolno ozdravljenje, pokazalo se bode po tednih ali celo po mesecih. Da bi se s Kochovim cepivom ozdravila pljučna tuberkuloza, to nado moramo opustiti po sedanjih izkušnjah. Kakor poročajo listi, pa je že več ljudi umrlo vsled cepljenja s Kochovim zdravilom. Vsekako je bila prvotna reklama za iznajdbo nemškega učenjaka silno pretirana in neumestna, ker je mnogim bolnikom vzbujala nade, ki se jim potem niso uresničile.

(„Dom in Svet.“) Prva številka tega ilustrovanega lista za leposlovje in znanstvo je gotovo razveselila, kakor nas, tudi vsacega bralca, ko jo je pregledal. Tako ličnega leposlovnega lista Slovenci še nismo imeli, da bi poleg leposlovnega in znanstvenega gradiva prinašal tudi tako raznovrstne slike. Želimo, da bi listu ob novem letu pristopilo mnogo novih naročnikov. List velja za celo leto 3 gld. Naročnina se pošilja z naslovom: „Dom in Svet“, Ljubljana.

(Slovesno umeščen) je bil zadnjo nedeljo kot župnik v Trziču dosedanji administrator čast. gosp. Fr. Špendal po mil. g. stolnemu proštu dr. L. Klofutarju.

(Cena novemu vinu) je še zmirom visoka. V Ptuj zahtevajo za vino iz boljših goric 25 do 30 gl. za M. Še dražje je ormožko in ljutomersko vino. Tudi Dolenjci, kateri še imajo kaj letošnje kapljice, rajši čakajo s prodajo, kakor da bi s ceno nazaj šli. V krški okolici so ljubljanski krčmarji večinoma kupili novo vino že kmalu po trgatvi. Plačevali so ga po 13 do 14 gld. vedro. Ni torej čuda, da so tudi ljubljanski krčmarji s ceno poskočili za 4 kr. pri litru ter točijo vino, ki je bilo po 36, zdaj po 40 kr., ono po 44 zdaj 48 kr. itd. Da bi le vino bilo vselej pristno in ne kaka od židov kupljena brozga.

(Iz Radovljice) se nam danes poroča: Včera je se pri nas vršila izredna slovesnost. Deželni žandarmerijski poveljnik g. major Karol Rummer je namreč po božji službi v pričo gosp. okr. glavarja in vseh tukajšnjih gg. uradnikov s primernim nagovorom slovesno izročil poveljniku tukajšnje žandarmerijske postaje g. Alojziju Vošniku srebrni križec s krono, katerega mu je presvetli cesar podelil v priznanje njegovega mnogoletnega in vestnega službovanja. Posebno spodbudno je bilo, ker so se vdeleženci prej vdeležili božje službe. Opoldne je

bil skupen obed v gostilni g. Klinarja; bilo je več primernih napitnic. — Minoli teden so našli v Ratečah v nekih vislih mrtvega 31 let starega T. Verdirja iz Lancovega. Bil je slaboumen in je najbrže zmrnil.

(Moravska občina) je imenovala gosp. deželnega predsednika barona A. Winklerja častnim občanom.

(S Primskovega) pri Kranju se nam poroča: Dne 5. t. m. smo imeli pri nas redko slavnost otvorjenja nove šole. Ob 8. uri zjutraj je preč. g. dekan A. Mežnarec daroval sv. mašo, katere so se vdeležili blag. g. okr. glavar dr. M. Gstettenhofer, šolska mladina z učiteljem in mnogo ljudstva. Po sv. maši je šla šolska mladina in več ljudstva v župnišče, kjer se bode toliko časa poučevalo, da bode sezidano novo šolsko poslopje. V prelepem govoru je preč. gosp. dekan otrokom in starišem razložil pomen tega dne in dolžnosti do šole, cerkve in druge gosposke ter končal z „živio“-klicem na presvetlega cesarja. — Da se je šola v tako kratkem času ustanovila, moramo v prvi vrsti zahvaliti gosp. dekana, ki naj bi nam tudi v prihodnje ne odrekel svoje pomoči kot prijatelj dobrega šolstva.

(Župna cerkev v Kočevji) več ne zadošča svojemu namenu, ker je pretesna in v slabem stanju. Vsled tega je v začetku decembra m. l. c. kr. inženir g. T. Valka iz Novega Mesta izrekel mnenje kot veščak, da streha ne bode nosila velike teže snega. Ker pa je 5. t. m. v Kočevju palo mnogo snega, zaprli so cerkev za nedoločen čas.

(V cesarjeviča Rudolfa bolnišnici) usmiljenih bratov v Št. Vidu na Koroškem je bilo v minolem letu 1168 bolnikov raznih stanov, in sicer 9 s Češkega, 1 iz Bosne, 3 iz Galicije, 1 s Hesenskega, 11 iz Italije, 879 s Koroškega, 86 s Kranjskega, 14 s Hrvaškega, 12 s Primorskega, 3 z Moravskega, 11 z Gorenje in Nižje-Avstrijskega, 1 s Poljskega, 2 s Pruskega, 1 s Saksonskega, 3 s Solnograškega, 1 iz Sirije, 1 iz Slezije, 9 iz Slavonije, 35 s Štajerskega, 8 s Tirolskega, 21 z Ogrskega, 2 z Virtemberškega. Po veri je bilo 1134 katolikov, 24 protestantov, 9 nezied. Grkov, 1 zjed. Grk. Število dni: 21.461. V bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu je bilo 74 Kevnjcev.

(Lovska.) Iz Mošenj se nam poroča: V tako visocem snegu, kakoršnega imamo letos, pač ni prijetno gaziti po njem; vsakdo se brani stopiti „na celo“. Le lovca malo briga ta bela odeja. Ako dobi sled kakšne živali, brzo koraka za njim, dokler se mu ne posreči žival pobrati. — Taka godila se je pretečene dni tudi meni. V gozdu zapazim sled kune — močne kune. Gredočemu za sledom zmaujka

mi pri smreki sledu, in ko pogledam na smreko, zapazim veveričino gnezdo. Dobro, mislim si, kuna — moja si. Trkam torej ob smreko, ploskam z rokama, a nič se ne gane. Pritisnem torej puško k licu, stisnem, a kaj pade na tla? Veveričino gnezdo in ž njim vred celo srnjakovo plečje s parkeljci vred. Nekako tesno mi je hotelo biti pri sreči, ko lopne tak kos divjačine iz veveričinega gnezda pred mene. — Kakih 200 metrov od tod zapazim zopet sled v snegu in kmalu pridem do smreke, na kateri je bilo drugo veveričino gnezdo. Namerim v gnezdo, sprožim, in z gnezdrom vred pade lepa, velika kuna na tla. Bila pa je premalo zadeta, sprožim torej še jedenkrat in pobrem vesel sovražnika srn, zajcev, jerebov itd. Čudil sem se tej živalici, da je mogla tolik kos mesa priversti na prilično visoko smreko.

(Iz vipavske doline) se nam poroča: Celi december burja neprenehoma brije, da ljudje kar v cerkev niso mogli. A tako hude, kakor je bila v nedeljo in ponedeljek, ljudje ne pomnijo. Iz Št. Vida do Vipave je nekda včeraj 16 mož držalo pošto, a vse preobrnilo, proti Šturji jim je vzelo celó zaboj za pisma. Vendar so pisma rešili, a ostanki se še danes vidijo. Koliko šip je utrla, koliko kamna in opeke je zmetala s streh, oluščila smeta od zidu in koliko dreves je polomila, videli bomo še le takrat, ko pojenja. Nebo je sicer jasno kakor ribje oko tudi obligatne zastave na Nanosu, Kelku in Čavnu ni, a vendar te hoče zdaj prevrniti, zdaj zopet vzdigniti od tal. Tudi na goriško stran ni dosti bolje; poštni voz se je večkrat prekucnil, ostali promet je pa tako ustavljen.

(Ogenj v Velesovem.) Kakor se nam poroča, začelo je na Silvestrov večer okoli 6. ure zvečer goreti poslopje posestnika Rupreta v Velesovem. Zažgal je bivši njegov hlapec Andrejčev Anton iz Česnevske, ker mu je gospodar utrgal nekaj zaslužka. Pogorela so tudi sosedova poslopja. Požigalec so še isti večer prijeli. Škode je nad 3000 glđ. Ob jednem se je pripetila še druga nesreča. Sosed je hotel potegniti voz iz pred skednja. V tem hipu zdrsne sneg s strehe ter ga zasuje. Nesrečnež je nevarno poškodovan.

(Škofjeloški grad) s posestvom, kolikor ga še ima, je od danes lastnina ondotnega uršulinskega samostana. Prav iz srca čestitamo velezaslužnim redovnicam na tej pridobitvi, katera jim bo pomagala, da bodo že cvetoči odgojevalni zavod še spopolnile in razširile. Znano je, da so ta grad z obširnimi posestvom skozi stoletja imeli škofje brižinski (Freisingen) na Bavarskem, katerim je cesar Henrik II. (sveti) v last podaril tamošnji svet. Ti posestniki so menda tudi zgradili in povečali, ako ne vse, vsaj pglavitni del sedanjega poslopja, ki po

svoji krasni legi že od daleč ná-se obrača oči. Pozneje je ta graščina bila državno posestvo, katero je kupil rajni Fidelij Terpine. Od njegovih dedičev je prišlo sedaj v last samostanu. Veseli nas, da je nekdanje cerkveno posestvo zopet dobilo svoj duhovni namen in cerkvenega imejitelja.

(Z Dovjega) se nam poroča, da je bil pri občinski volitvi izvoljen županom Jakob Janša, svetovalecema Jurij Pezdernik in Janez Zima, blagajnikom Martin Peter nel.

(Pri Ostravi v Šleziji) se je užgal zrak v premogovskih jamah, kjer je delalo okoli 400 rudarjev, med njimi se jih je zadušilo in smrtno opeklo šestdeset oseb. Rodovineci so 19 mrličev spravili v svoje hiše, ostalih 41 so pa razvrstili v posebnej za to pripravljenej mrtvašnici. Za onesrečence so priredili dva velika groba na grobišči Ostravskem. Dne 6. januarija je revežem „zadnjo pot posodilo“ okoli 20.000 ljudi.

(Malanedelja.) Lanjskim bralcem „Domoljuba“ je znano, kako se je minole jeseni po Slovenskih Goricah raznesla novica, da se je v Rožnem Dolu pri Malinedelji baje prikazovala Marija. Vkljub prepovedi se je na stotine in celo na tisoče ljudi zbiralo v Dolu. Dne 26. oktobra se je tam orožnik moral braniti pred ljudstvom in je vsled samobrambe z jednim strelom usmrtil dva človeka. Nevarna igra se je dne 3. januarija doigrala pri obravnavi v Celji, kjer so izmed 24 zatožencev zavoljo javnega nasilstva obsodili jih 22 na 5 do 14 mesecev hude in s postom poostrene ječe. Nauk: Nad orožnika ne postavljaj se nikdar!

(Od Ljutomera) na starega leta dan nam kmetska roka naznanja: Pri nas leži snega dosti, imamo lep sanjak in lahko iz naše ravnine vozimo gnoj v precej oddaljene gorice. Vino krčmarji kupujejo liter po 20 do 22 kr., kapljico pa točijo po 30 do 40 kr. Gospodar, ki ima le po nekoliko hektolitrov, ne more z blagom rokovati, kakor bi rad, a domači kupci, ki na drobno kupujejo, morajo zraven plačevanja dače-točarine tudi živeti s primernim dobičkom.

(Črnogorski knez Nikolaj) je ukazal, da po vinogradnih krajih v njegovej kneževini mora letos vsaki vojak zasaditi po 200 živic ali trt, potem oljik: vsaki brigadir po 20, vsaki komandant in podkomandant po 5, vsaki častnik ali oficir in vsaki zástavnik po 5, vsaki vodja ali narednik po 2, vsaki korporal ali desetnik po 1 oljiko. Kdor prostovoljno zasadi še 2 tisoč trt, ne bode od dotičnega sveta plačeval davka 10 let.

(Prihodnji župan v Trstu.) Današnji župan v Trstu Bazzoni je odstopil vsled bolehnosti. Trije mestni očetje se ponujajo za izprazneno mesto, med njimi tudi Mojzes Luzzatto — žid, ki ima neki

največ upanja, da postane župan. Tako bo torej Trst osrečen z židovskim županom. Želeti bi vendar bilo, da bi se vsaj v tem vprašanju zjedini krščanski mestni zastopniki ter se ustavili izvolitvi žida, ki se je v Trstu odlikoval zlasti s tem, da je odstranil iz šol sveta razpela. Takega človeka pač krščansko mesto ne sme imeti za župana.

(Umrli) je nedavno gđ. Alojzija Orel, hišna posestnica, jedna onih vrlih narodnih dam, ki se leto za letom trudijo z nabiranjem darov in lastnoročnim delom, da o Božiču v ljubljanski čitalnici obdaré s popolno obleko lepo število učencev in učenk tukajšnjih ljudskih šol. N. v m. p.

(Zadušila) se je dné 30. decembra v Kropi 42 let stara kočarica Marija Potočnik s svojim poltretje leto starim otrokom. Ženska je rada pila žganje in je bila poleg tega božjastna. Imenovanega dné zjutraj so jo našli mrtvo, ležečo nad otrokovo zibelko.

(Nesreča.) Sin graščaka Sokolski je v Krenovu v Galiciji dné 5. januarja po neprevidnosti na lovu ustrelil župnika Hjeronima Stahurski.

(V poštne hranilnice) se je leta 1890 po cesarstvu vložilo 7,345.286krat v skupnem znesku za 901,509.094 gld., izvzelo pa 2,012.118krat za 896,172.978 gld. Dne 31. decembra 1890 so varčevalci v poštnej hranilnici imeli shranjenih 55,471.649 goldinarjev 52 kr. Najmanjši znesek, ki ga poštna hranilnica sprejema, je 5 kr., beri pet krajcarjev.

(Dvakrat umrla.) Poseben dogodek se poroča dunajskim listom iz Rabe. Dne 29. decembra p. l. je umrla nagle smrti v Felpezu pri Rabi petinšestdesetletna vdova Franja Pfeiffer. Truplo so deli na mrtvaški oder. Okoli desetih zvečer je bil pri mrliču samo še en mož, ki ga je stražil. V svoj največji strah je zapazil ob imenovanu uri čuvaj, da se je mrlič začel gibati, vzdignil se v krsti, na kar jo je seveda popihal mož skozi vrata, kakor so mu dopuščale njegove peté. Ko je vstala umrla ženica iz krste, šla je k nekej v istej hiši stanujoči družini, jo vzbudila ter prosila, naj jo pusté noter, ker jo zebe. Da se je tudi ta družina silno prestrašila, umeje se samo ob sebi, a vendar je uslišala njeno prošnjo. Vstopivši v sobo, sedla je k peči, toda že čez nekaj minut se zopet zgrudi in bila je — mrtva. Zdaj je bila pa zares umrla in se ni več probudila. Prigodek je provzročil v okolici silno osupnenje. Zagrebli so pokojnico dné 31. decembra m. l.

(Hrvati v Benetkah.) „N. L.“ piše: „Od starih časov je v Benetkah naselbina dalmatinskih Hrvatov, ki imajo svojo cerkev in bratovščino pod varstvom sv. Jurija in sv. Tripuna. Bratovščina na svoje troške vzdržuje duhovnika, ki vsak praznik in nedeljo poje list in evangelij v hrvatskem jeziku. Te dni je bra-

tovščina izvolila si dušnim pastirjem don Nikola Allegretti-a iz Trogira.

(Sedanje poštne marke), ki bi bile imele ob veljavo priti z novim letom, smejo se vsled naredbe trgovinskega ministerstva rabiti še do 30. junija prihodnjega leta. Kar pa bodo takrat ljudje dose-danjih, l. 1883 izdanih znamk še imeli, mogli jih bodo pri vseh poštah uradih do konca meseca septembra 1891 brezplačno zamenjati za nove, letos izdane.

(Tržna cena v Mariboru.) Pšenica 6 gl. 40 kr., rž 5 gld. 10 kr., ječmen 4 gld. 60 kr., oves 4 gld. 50 kr., kuruza 5 gld. 30 kr., proso 5 gld. 28 kr., hajdina 4 gld. 50 kr., krompir 2 gl. 20 kr., vse po hektolitru; kilo fižole 10 kr., leče 28 kr., graha 24 kr., liter prosenega pšena 10 kr., mleka svežega 10 kr., posnetega 8 kr.; govedina 56 kr., teletina 58 kr., slanina sveža 46 kr., povejena 65 kr., puter 1 gl., zabela 60 kr.; jajce 4 kr.

(V ruski vojski) se še spoštuje vera. „Civiltà Cattolica“ piše o tem: Ko vstopi novinec v vojaško službo, naučiti se mora vsak „deset božjih zapoved“, „Očenaš“, „vero“, ter imena svetih zaščitnikov polka in kompanije. Uči se katekizma in večkrat na teden se mu čita o dolžnostih krščanskih. Vsak vojščak je dolžan biti ob nedeljah pri božji službi, na to morajo z vojaško strogostjo paziti službujoči častniki. Bataljoni imajo svoje kapele, včasih celo kompanije. Postijo se vsak teden v sredo in petek. Jeden teden štiridesetdanskega posta so za posamezne bataljone in eskadronse posebne duhovne vaje in vojaki morajo iti k izpovedi ter prejeti presv. obhajilo. Ob Veliki noči je dolžan vsak vojak, od prostaka do generala in carja samega, z listkom se izkazati, da je prejel sv. obhajilo. To velja tudi za katoličane, katerih je mnogo med carjevo telesno stražo. — Kako je pa pri nas?

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“ izide dne 5. februarja.

Tržne cene v Ljubljani

dne 10. januarja.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	6 65	Špeh povejen, kgr.	— 68
Rež, „	5 20	Surovo maslo, „	— 76
Ječmen, „	4 55	Jajce, jedno „	— 4
Oves, „	3 15	Mleko, liter	— 8
Ajda, „	5 20	Goveje meso, kgr.	— 60
Proso, „	5 —	Telečje „	— 62
Kuruza, „	5 20	Svinjsko „	— 52
Krompir, „	2 50	Koštrunovo „	— 40
Leča, „	12 —	Pisane „	— 50
Grah, „	14 —	Golob „	— 18
Pižol, „	10 —	Seno, 100 kgr.	1 78
Maslo, kgr.	— 87	Slama, „	1 78
Mast, „	— 66	Drva trda, 4 □ mtr.	7 —
Špeh svež, „	— 50	„ mehka, „	4 60

Loterijske srečke.

Gradeo	3. januarija:	16,	9,	86,	71,	48.
Line	10. januarija:	67,	74,	29,	33,	70.
Trst	10. januarija:	68,	75,	57,	71,	60.
Dunaj	3. januarija:	25,	59,	76,	19,	77.

Kremska gorčica.

Okusno pripravljene **izvrstne gorčice** velja sodček za poskušnjo **1 gld.**, sodček **5 klgr. 2 gld. 40 kr.**, **2³/₄ klgr. 1 gld. 60 kr.**, **12 klgr. 4 gld. 50 kr.** **Ženska gorčica**, sladka in voljna **2³/₄ klgr. 2 gld.** Na veliko razpošilja jako cenó

F. MICHEL

gorčična tovarna Krems N. Ö.

(5—5)



Pripravljena od lekarja **GABR. PICCOLI**-ja v Ljubljani, je uplivno zdravilo, katero krepoá želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovij ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov urejajoče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi. (60—6)

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v skatljah po 12 stekleničic za gl. 136; po 24 za gl. 260; po 36 za gl. 384; po 44 za gl. 426; po 55 za gl. 526; po 110 za gl. 1030; po 550 za 50 gld.

Dobiva se v steklenicah po **10 kr. le v Ljubljani** v lekarni „Pri angelju“, Dunajska cesta, v steklenicah po **15 kr.** prodaja se skoro v vseh tū in inozemskih lekarnah. (60—18)

Otvoril sem dne 1. prosinca
1891 svojo

odvetniško pisarno
(advokaturo)

v Radovljici v Gradu na-
sproti sodišču.

Dr. Josip Bisiak.

Najcenejši, najboljši, preskušen, rujavi lesni pomaz

BARTEL-ov izvirni carbolineum

se varuje trajno **se** (16—15)

pomazane plotove, kolarnice, skladišča, vozove, gospodarsko orodje, tla itd. pred **gnjilobo, glivami, oštorjenjem in žuželkami.** V hlevih **razkuhuje.**

1 kgr. zadostja za 6 kvadratnih metrov. Pregled brezplačno. Kakovost neprekošeno zagotovljena. 5 kgr. 1.50 gld., 100 kgr. 16 gld. z Dunaja.

Najcenejša karbolna kislina, karbolno apno, kolomaz.

Mihael Barthel in drugovi,

kemijska tovarna v Ratisboni in na Dunaji, X. okraj,
Keplergasse Nr. 20.
(Ustanovljena 1781.)

se Zaloga imata brata Eberl v Ljubljani. **se**

Domača tvrdka!

Fr. Petrič,

6 Špitalske ulice **V LJUBLJANI** Špitalske ulice 6
(poleg Lingerjeve ulice)

priporoča svojo bogato zalogo

najraznovrstnejšega modnega in kramarskega blaga,
posebej še

sukno za moške in ženske obleke

dalje močno, lepo **volneno blago dvojne širokosti meter od 50 kr. višje.**

Največja izbira najcenejših **robcev za na glavo svilnatih, volnenih** v najrazličnejših bojah, dalje **platno, kotonina, hlačevina,** volneno blago belo in barvano.

Najnižje cene!

(10—6)

Poslano.

Preddvor, pošta Tupaliče na Kranjskem,
dné 5. novembra 1890.

Gosp. **Ig. Hellerju**, tovarnarju poljedelskih strojev.
Dunaj, II., Praterstrasse 78.

Po posredovanju slavne c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani od Vas poslana mi najnovejša slamoreznica z mahalom se je tako dobro obnesla, da takoj zopet drugo ravno tako naročim z enako odprtino in mahalom, ki tako olajša stroj, da moj dvanajstletni pastir precéj dolgo lahko na njem dela. V nadi, da mi bodele isto tako dobro postregli sem z vsem spoštovanjem

J. Debeljak,
župnik.

(2-2)

Semenj!

V Št. Jurju ob Taboru bo dné

29. prosinca

velik semenj za živino in razno-
vrstno kramarsko blago.

Županstvo

Sv. Jurija ob Taboru.

(1)

„Zam gold.
Reichsapfel“

P. P SERHOFER-ja

„pri zlatemu
drž. jabolku“

lekarna na Dunaji,

(10-5)

I., Singerstrasse šte. 15.

Kri čistilne kroglice, poprej **univerzalne kroglice** imenovane, so staroznane zdravilno sredstvo. — Že mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih zapisujejo, in malo je rodin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Od teh kroglic velja: **1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavoje s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr.,** pri nefrankovanej pošiljavi po povzetju **1 gld. 10 kr.** — Če se naprej pošlje denar, velja s poštnine prosto pošiljati: **1 zavoje kroglice 1 gld. 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoja 3 gld. 35 kr., 4 zavoja 4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr.** (Menj nego jeden zavoje se ne more odposlati.)

Prosi se, da se zahtevajo izrecno:

„J. Pserhofer-ja kri čistilne kroglice“

in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokrovu na navodilu za rabo stoječi imenski počrk **J. Pserhofer** in sicer v **rušči** barvi.

Balzam za ozebljine **J. Pserhoferja**, 1 lonček 40 kr., s frankovano pošiljavi 65 kr.

Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr.

Ameriška maža za protin, 1 gld. 20 kr.

Prašek proti potenju nóg, cena škatljice 50 kr., s frankovano pošiljavi 75 kr.

Balzam za gušo, 1 flakon 40 kr., s frankovano pošiljavi 65 kr.

Zdravilna esenca (Praške kapljice), proti sprijenemu želodcu, slabej prebavljivosti itd. 1 steklenica 22 kr.

Angleški čudezni balzam, 1 steklenica 50 kr.

Fijakarski prašek, proti kašlju itd. 1 škatljica 35 kr., s frankovano pošiljavi 60 kr.

Tannochinin-pomada **J. Pserhoferja**, najbolje sredstvo za pospeševanje rasti las, 1 škatljica 2 gld.

Univerzalni obliž prof. Steudel-a, domače sredstvo proti ranam, oteklina in. 1 lonček 50 kr. s frank. pošiljat. 75 kr.

Univerzalna čistilna sol **A. W. Bullrich-a**. Izvrstno domače zdravilo proti vsem posledicam slabega prebavljenja. 1 paket 1 gld.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtilne specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbijo.

Pošiljatve po pošti izvrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje pa tudi proti povzetju.

Če se denar naprej pošlje (najbolje po poštnaj nakaznici), je poštnina dosti nižja nego pri pošiljavih s povzetjem.

Zgoraj imenovane specialitete dobivajo se tudi v Ljubljani pri **G. Piccoli-ju**.